

ANNA AHLUND

JOHAN UNENGE

wunder

lärarstöd av Pär Sahlin

NATUR &
KULTUR

Lärarstöd till *under*

av Pär Sahlin

Det här är en lärarhandledning till boken *Under* av författaren Anna Ahlund med illustrationer av Johan Unenge, utgiven av bokförlaget Natur & Kultur. I lärarhandledningen finns tankar, idéer och förslag på hur du kan arbeta med boken tillsammans med dina elever.

Om boken

Det är hösttermin och märkliga saker börjar hända ett queert kompisgäng i Uppsala. En efter en får ungdomarna anonyma brev som innehåller en bild av en plats i staden. När de besöker de målade platserna händer saker som får tillvaron att förskjutas. Var och en möter oväntad förändring – ibland mellan dem, andra gånger inuti. De anonyma bilderna hjälper dem på olika sätt att komma vidare, komma närmare, förstå något om sig själva och varandra. Men vem har skickat breven, och varför? I varje nytt kapitel i boken får läsaren möta en ny person ur kompisgänget.

Samtala om läsningen

Att låta eleverna samtala om boken före, under och efter läsningen fungerar som ett stöd för dem att förstå och leva sig in i det de läser. Samtalen kan röra allt från handlingen, karaktärerna och miljöerna till språket och berättarteckniska drag. I samtalen får eleverna möjlighet att reflektera och fördjupa sina tankar och känslor som läsningen väcker. I boken finns flera teman att arbeta kring som exempelvis vänskap, kärlek, familj, skola, stad, konst, musik, magi.

Använd dig gärna av samtalsmodeller som uppmuntrar eleverna att våga

prata och delge sina tankar, till exempel EPA-modellen där eleverna först fun-
derar Enskilt, sedan i Par för att därefter diskutera gemensamt med Alla.

Före läsningen

Här nedan följer förslag på uppgifter att göra före läsningen.

Titta på omslaget

Låt eleverna titta på omslaget och läsa baksidestexten.

1. Vad heter författaren som har skrivit boken?
2. Vem har illustrerat boken?
3. Titeln på boken kan tolkas på flera sätt. Vad tror du att titeln *Under* syftar på?
3. Vad föreställer omslaget? Vilka tankar och känslor får du av omslaget?
4. Vad får du veta i baksidestexten?
5. Vad tror du kommer att hända i boken?

Under läsningen

Här nedan följer förslag på uppgifter och frågor att arbeta med under läs-
ningen. Samtala gemensamt eller låt eleverna besvara uppgifterna och frå-
gorna på egen hand.

Lukas – en liten sparv, s. 6 – 27

Arbeta med uppgifterna och frågorna som hör till kapitlet.

1. Vad fick du för uppfattning om Lukas när du såg illustrationen av honom i inledningen av kapitlet? Hur väl stämde de tankarna och känslorna med hur du sedan uppfattade honom?
2. Hur upplever du stämningen på skolan där Lukas går? På vilket sätt på-
minner den/påminner den inte om stämningen på din skola?
3. Vilka känslor har Lukas för Feven? Hur märks det i texten? Ge exempel.

4. Vem tror du la kuvertet i Lukas skåp?
5. Vilka tankar har Lukas om sig själv som person? På vilket sätt förändras hans tankar om sig själv under kapitlets gång, tycker du? Ge exempel från texten.
6. Varför tror du att det är viktigt för Lukas att begrava sparven?
7. Vad är det för skillnad på estetik och eterisk? På vilket sätt, tycker du att båda orden hör ihop med kapitlet?
8. På vilket sätt blev stunden på kyrkogården som ”magiska under”?
9. Välj ett utdrag (en fras/en mening/ett stycke) från kapitlet som du tyckte var intressant/ vackert/ märkligt/ spännande/ upprörande/ känslösamt... Förklara var i handlingen utdraget hör samman och varför du valde det.
10. Jämför beskrivningen av statyn i texten med illustrationen sist i kapitlet. På vilket sätt hänger de samman? Är det något som skiljer dem åt? Vilken effekt får det i så fall?
11. Red ut vilka de olika eleverna är som presenteras i kapitlet. Vem av dem skulle du vilja veta mer om? Finns det någon person som påminner om dig eller någon du känner? På vilket sätt då?
12. Vad tror du kommer att hända med Lukas och de andra ungdomarna längre fram i boken?

Filippa – Något sjukt, s. 28 – 41

Arbeta med uppgifterna och frågorna som hör till kapitlet.

1. Vad fick du för uppfattning om Filippa när du såg illustrationen av henne i inledningen av kapitlet? Hur väl stämde de tankarna och känslorna med hur du sedan uppfattade henne?
2. Varför är Filippa förvånad över att hon fick ett kuvert med en bild i sitt skåp?

3. Varför gillar Filippas följare när Ester och Dorian är med i hennes filmklipp?
4. Varför är det så viktigt för Filippa att skapa bra innehåll på sin kanal?
5. Varför tycker Dorian att det är ”lite sad” att konsekvenshjälpen utvecklas?
6. Varför tror du att Filippa känner sig ”lite tom” när hon ser hur glad Dorian är över att prata med Joel?
7. Vad för magiskt tror du att Filippa hoppades skulle hända vid trädet?
8. Vilken ”magisk effekt” hade händelsen vid trädet för Filippa?
9. Om du fick ge Filippa ett råd, vad skulle det vara?
10. Vilka tankar och känslor får du när du ser illustrationen av trädet sist i kapitlet? På vilket sätt tycker du att tankarna och känslorna överensstämmer med den stämning som finns i texten?
11. Vad får du veta om Filippa, Ester, Dorian och Joel i kapitlet? Vem av dem skulle du vilja veta mer om? Vem av dem påminner mest om dig eller någon som du känner? På vilket sätt då?
12. Hur tror du att det kommer att gå för Filippa och de andra ungdomarna längre fram i berättelsen?

Joel – Gränslandet, s. 42 – 61

Arbeta med uppgifterna och frågorna som hör till kapitlet.

1. Vad fick du för uppfattning om Joel när du såg illustrationen av honom i inledningen av kapitlet? Hur väl stämde dina tankar med hur du sedan uppfattade honom?
2. Vad utmärker en ”vuxen”, enligt Joels sätt att se på det?
3. På vilka sätt har både Dorian och Joel förberett sig inför biobesöket?
4. Hur märks det att Joel, Dorian och Aya inte är vana att gå på ”vuxna” ställen som Fyrisbion?

5. Hur reagerar Dorian på att Aya kommer till bion? Varför reagerar han så?
6. Varför tror du att Aya kommer till bion?
7. På vilket sätt missuppfattar Joel det Aya säger om att Dorian inte vill vara singel längre?
8. I kapitlet finns flera ”magiska stunder” mellan Joel och Dorian. Välj en av dem. På vilket sätt blir situationen magisk? Har du varit med om någon liknande situation? Hur kände du då?
9. På vilket sätt kan ett biobesök vara ett bra val för en dejt? Vilka fördelar och nackdelar finns det?
10. Välj ett utdrag (en fras/en mening/ett stycke) från kapitlet som du tyckte var intressant/ vackert/ märkligt/ spännande/ upprörande/ känslösamt... Förklara var i handlingen utdraget hör samman och varför du valde det.
11. Titta på illustrationen av Fyrisbion sist i kapitlet. Vilken stämning tycker du att illustrationen förmedlar? Finns det någon plats som du känner till som på något sätt påminner om platsen på bilden? Berätta.
12. Hur tror du att det kommer att gå för Joel och Dorian och de andra ungdomarna längre fram i berättelsen? Vem tror du att nästa kapitel kommer att handla om?

Aya – Halv katalan, s. 62 – 77

Arbeta med uppgifterna och frågorna som hör till kapitlet.

1. På vilket sätt tycker du att den lila färgen som Aya är porträtterad med passar henne? Ge exempel från texten.
2. Varför är inte Aya helt nöjd med ”uppställningen” som kommit till Ofvandahls hovkonditori? Vilka mer hade hon helst velat se där och varför?
3. Vem tror du att Malek är?

4. Varför fick alltid Aya och Malek dela på en katalan när de var med Baba på konditoriet som barn?
5. Varför har Aya samlat alla på konditoriet?
6. Vad menar Aya när hon säger till Sammi att inte skriva om mötet eftersom det är ”konfidentiellt”?
7. Hur reagerar de andra på hur Aya betar sig på konditoriet? Hur hade du reagerat om du hade varit där?
8. Hur uppfattar Aya sig själv som person? På vilket sätt krockar hennes uppfattning om sig själv med verkligheten?
9. Hur uppfattar du Aya som person? Ge exempel från texten.
10. När tycker du att det magiska uppstår i kapitlet? På vilket sätt har det med Aya att göra?
11. Välj ett utdrag (en fras/en mening/ett stycke) från kapitlet som du tyckte var intressant/ vackert/ märkligt/ spännande/ upprörande/ känslösamt... Förklara var i handlingen utdraget hör samman och varför du valde det.
12. Hur tror du att det kommer att gå för Aya och de andra ungdomarna längre fram i berättelsen? Vem tror du att nästa kapitel kommer att handla om?

Sammi – Hjärta/händer s. 78 – 93

Arbeta med uppgifterna och frågorna som hör till kapitlet.

1. Vilken uppfattning fick du om Sammi när du såg illustrationen av hen i början av kapitlet? På vilket sätt stämde den överens med det du fick veta om hen i texten?
2. Varför vill inte Sammi visa för Aya vad hen skriver?
3. Vad föreställer bilden som Sammi får?
4. Förklara vad du tror Sammi menar när hen skriver: ”Hjärtat är en storm/

av bokstäver/och pappret är ett landskap/som blir vackrare/av oväder”

5. Vad tror du Sammi menar när hen tänker att ”hen har inga ord i munnen/orden sitter i händerna”?

6. Vad för slags förändring hoppas Sammi ska ske på platsen som bilden visar?

7. På vilket sätt förändras relationen mellan Sammi och Malek efter att de har badat?

8. Varför vill inte Malek berätta för andra om deras förhållande? Hur känner sig Sammi när Malek säger så?

9. Varför tror du att författaren valt att skriva texten om Sammi på det sätt som hon har gjort?

10. Författaren arbetar tydligt med kontraster som exempelvis stillhet och rörelse i texten. Ge fler exempel på sådana kontraster.

11. Välj ett utdrag (en fras/en mening/ett stycke) från kapitlet som du tyckte var intressant/ vackert/ märkligt/ spännande/ upprörande/ känslösamt... Förklara var i handlingen utdraget hör samman och varför du valde det.

12. Varför heter kapitlet Hjärta/händer, tror du? Förklara med hjälp av texten.

Ester – En tragedi, s. 94 – 101

Arbeta med uppgifterna och frågorna som hör till kapitlet

1. Vad fick du för uppfattning om Ester när du såg illustrationen av henne i inledningen av kapitlet? Hur väl stämde de tankarna och känslorna med hur du sedan uppfattade henne?

2. Vad föreställer bilden som Ester har fått i kuvertet? På vilket sätt stämmer bilden väl in på Esters framtidsdrömmar?

3. Varför har inte Ester berättat för Filippa om sina drömmar? Varför passar inte den drömmen att göra en filminspelning på?
4. Hur gick det till när Ester och Filippa blev ihop?
5. På vilket sätt är Ester och Filippas förhållande annorlunda beroende på om kameran är på eller avstängd?
6. Hur känner Ester för Filippa egentligen?
7. När teaterkonsten uppstod i Grekland för mer än tvåtusen år sedan spelade man antingen komedier (med lyckliga slut) eller tragedier (med olyckliga slut). På vilket stämmer kapitlets titel, En tragedi in på textens handling? På vilket stämmer den inte?
8. I den antika grekiska teatern använde man ofta en kör som fick kommentera skeendet på scenen. Förklara på vilket sätt författaren använder sig av detta stilgrepp i kapitlet? Vilka är det som talar i kören? Vilken effekt har kören för texten?
9. I ett tidigare kapitel fick du möta Esters flickvän Filippa. Även hon hade tankar och funderingar kring deras förhållande. Hur tror du att hon kommer att reagera på de fem orden ”Jag längtar efter något mer” som Ester skickar till henne?
10. Hur tror du att det kommer att gå med Esters framtidsdrömmar? Tror du att hon får det hon vill ha?
11. För Ester är Engelska parken och universitetsbiblioteket, Carolina Rediviva en plats som symboliserar hennes framtid. Har du någon plats som är viktig för dig, som kanske får dig att minnas något som hänt i ditt liv eller som får dig att drömma om framtiden? Berätta.
12. Vad tror du kommer att hända med Ester och Filippa?

Dorian – La Luz, s. 102 – 119

Arbeta med uppgifterna och frågorna som hör till kapitlet.

1. Vad för nytt fick du veta om Dorian i detta kapitel, som du inte redan visste om honom?
2. Vad tror du Dorians mormor menade när hon sa att han hade ”ljuset”? På vilket sätt tänker Dorian att ”ljuset” har hjälpt honom genom livet?
3. Hur uppfattar Dorian sig själv som person? Hur uppfattar du Dorian som person?
4. Varför tittar inte Dorian på bilden med en gång, tror du? Varför är Joel så nyfiken, tror du?
5. Hur menar Dorian när han säger att det inte var bilden som Joel fick som gjorde att de blev ihop?
6. Vad menar Dorian när han säger att platsen på hans bild är en ”icke-plats”?
7. Titta på illustrationen på s.112? Hur tycker Joel att den som gjorde bilden borde ha målat den? Hur tolkar du bilden? Koppla din tolkning till det som händer i kapitlet.
8. Vilka två viktiga händelser sker när Dorian är inne på Subway?
9. Vad minns Dorian när han hör låten som gatumusikanten spelar?
10. Hur upplever Dorian situationen när han och gatumusikantens blickar möts första gången? Varför går Dorian inte därifrån, som alla andra?
11. Vad för slags magi/mirakel upplever Dorian när han och gatumusikanten sjunger tillsammans?
12. Det magiska bryts när Joel skickar ett mess om hundbajs. Har du nå-

gon gång upplevt en liknande situation där du, likt Dorian, känt att verkligheten är förhöjd men att ingen annan gör det? Berätta.

Lo – Los historia (om hen hade fått skriva den själv), s. 120 – 131

Arbeta med uppgifterna och frågorna som hör till kapitlet.

1. Vad fick du för uppfattning om Lo när du såg illustrationen av hen i inledningen av kapitlet? Hur väl stämde de tankarna och känslorna med hur du sedan uppfattade hen?
2. Vad föreställer bilden som Lo fick?
3. Lo kände inget magiskt när hen besökte platsen på bilden som hen hade fått. Vad menar pappa när han säger till Lo att hen ”måste skriva sin egen historia och släppa magin fri”?
4. På vilka olika sätt är Los pappa uppmuntrande mot hen? Ge exempel från texten.
5. Hur skiljde sig den verkliga händelsen när Lo hittade kuvertet i sitt skåp med den historia Lo berättar?
6. Vem är huvudperson i Los historia och vad är huvudpersonens mål? Vilka är Florian och William?
7. Vilken viktig roll har William i Los historia? Ge exempel från texten på hur han spelar sin roll väl.
8. Hur hamnar Lou och Florian vid grinden som leder upp till Domtrappan?
9. Varför tror du att Lo väljer ett ord som ”bortlovad” istället för ”inte längre singel” i sin historia?
10. Hur tror du Lo kommer att avsluta sin historia? Vad tror du kommer att hända mellan Lou och Florian?

11. Varför tror du att det är viktigt för Lo att skriva sin historia som hen själv hade velat ha den? På vilket sätt kan skrivande hjälpa och trösta människor?

12. Hur tror du att det kommer att gå för Lo?

Wilhelm – Tystnaden, s. 132 – 141

Arbeta med uppgifterna och frågorna som hör till kapitlet.

1. Vad visste du om Wilhelm redan innan du läste kapitlet om honom? Vad för nytt fick du veta om honom i kapitlet?

2. På vilket sätt passar porträttet av Wilhelm ihop med hur du uppfattar honom som person?

3. Vilken plats föreställer bilden som Wilhelm får?

4. Varför tänker Wilhelm först inte gå till platsen? Vad är det som får honom att ändra sig?

5. Förklara med hjälp av texten följande ord: domkyrka, vapenhus, sarkofag, gravkor, gemål, blyinfattade glas, byggnadsantikvarier, predikstol, arkitektur, kontempera, klaviatur, psalm, organist. Om du inte hittar svaren i texten gör som Wilhelm: googla.

6. Vad är det för slags musik som spelas på orgeln?

7. Vilken effekt har orgelmusiken på Wilhelm? Har du någon gång haft en musikalisk upplevelse liknande Wilhelms? Berätta vad som hände?

8. Vad tror du Wilhelm menar med att han aldrig har tänkt på ”hur mycket musik som ryms i tystnaden”?

9. Kapitlet innehåller väldigt få adjektiv. Varför tror du att författaren har valt att skriva på det sättet?

Feven – Stjärnor, s. 142 – 156

Arbeta med uppgifterna och frågorna som hör till kapitlet.

1. Vad visste du om Feven redan innan du läste kapitlet om henne? Vad för nytt fick du veta om henne i kapitlet?
2. På vilket sätt passar porträttet av Feven på sidan 143 ihop med hur du uppfattar henne som person?
3. Varför tror du att alla i skolan förväntar sig att Feven också ska få ett kuvert med en bild?
4. Vad är det Lukas har listat ut för länge sedan om kuverten? Hur har han lyckats lista ut det?
5. På vilket sätt skiljer sig Fevens bild från de andra bilderna, enligt Lukas?
6. Varför önskar Feven att hon hade varit äldre när hennes mormor dog?
7. Varför delade Feven ut bilderna? På vilket sätt har det med hennes mormor att göra? Varför gav hon den första bilden till Lukas?
8. Ge exempel på hur Lukas försöker skapa magi på platsen när de är där på dagen?
9. Varför tror du att Lukas hämtar Feven sent på kvällen?
10. Vad är det för ”under” som sker när Lukas och Feven står vid mormors hus? Vilken betydelse har upplevelsen för Feven?
11. Välj ett utdrag (en fras/en mening/ett stycke) från kapitlet som du tyckte var intressant/ vackert/ märkligt/ spännande/ upprörande/ känslösamt... Förklara var i handlingen utdraget hör samman och varför du valde det.

Efter läsningen

Efter läsningen passar det bra att ha ett avslutande boksamtal. Här nedan finns också förslag på kreativa övningar att göra i anslutning till boken.

Boksamtal

Samtala utifrån nedanstående frågor.

1. Hur tror du att det kommer att gå för ungdomarna i boken i framtiden?
2. På vilket sätt är titeln *Under* passande för bokens handling? Om du fick välja en annan titel, vilken skulle du då välja? Varför?
3. Förklara på vilket sätt omslaget är passande för boken?
4. Vilken person i berättelsen tyckte du mest om? Vilken person tyckte du minst om? Berätta varför.
5. Finns det någon händelse eller någon person som du känner igen dig i? Ge exempel.
6. Hur skulle du ha gjort om du hade fått ett kuvert med en bild i som ungdomarna i boken får?
7. Uppsala har en viktig funktion i boken. Vilken av platserna som nämns och illustreras i boken skulle du vilja besöka i verkligheten? Motivera varför.
8. I boken är vardagsmagi eller en förhöjd verklighet ett slags tema. På vilket sätt tycker du att det är viktigt att få förhöja verkligheten ibland? Ge exempel från din egen verklighet på magiska och förhöjda ögonblick.
9. På vilka sätt påminner boken om andra böcker, filmer, spel som du har läst eller sett?

Kreativa uppgifter

Under och efter läsningen passar det att göra olika kreativa uppgifter som kan kopplas till boken. Här nedan finns förslag på sådana uppgifter.

Ayas historia (om hon hade fått skriva den själv)

Tänk dig att du är Aya. Du har fått din bild och samlat alla på Ofvandals hovkonditori. Men den här gången får Aya skriva sin historia så som hon hade velat att den blev. Inspireras av Los text på sidan 120- 131.

En egen tragedikör

Välj en vardaglig händelse ur ditt eget liv. Det kan till exempel vara när du gick till skolan i morse, eller när du satt på bussen till träningen. Berätta vad som händer, men låt en kör kommentera allt som händer, likt det som sker i kapitlet om Ester (sidan 94-101). Vilken roll har din kör? Är den sarkastisk och elak? Uppmuntrande? Humoristisk? Eller ironisk?

En poetisk scen

Inspireras av det poetiska kapitlet om Sammi (s. 78-93). Välj ett kort avsnitt någonstans ur boken och skriv om den som en dikt. På vilka andra sätt kan du förmedla personernas känslor, tankar och handlingar? Arbeta medvetet med textens bildspråk. Använd dig av kontraster, liknelser och metaforer.

Välj en egen magisk plats

Välj ut en egen plats där du bor. Det kan vara en plats som många känner till, till exempel en byggnad, staty, park eller liknande. Men det kan också vara en plats som betyder något särskilt för dig, till exempel en lekplats eller ett gathörn. Inspireras av Johan Unenges bilder i boken och måla din plats. Skriv en kort text om platsen och låt en person få vara med om något magiskt där.

Under är skriven av Anna Ahlund
med illustrationer av Johan Unenge.

[Läs mer om boken på nok.se](http://nok.se)